PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

Польська шляхта вимагає крові українських трудящих мас за смерть Голуфка

Голоси польсько-шляхецької преси з приводу вбивства Тадеуша Голуфка

"РОЗШАЛІЛА ГАЙДАМАЧЧИНА".

В минулому числі подавали ми голоси жовтоблакиті про вбивство Голуфка. На цему місци подаємо голоси частини польсько-шляхетської преси.

Може хтось скаже, хіба варта одному "польському патріотові", як "Діло" називає Голуфка, присвячувати стільки уваги? Діло в тім, що не про самого Голуфка мова йде, не про саме його вбивство, а про те, що польська шляхта використала це вбивство для того, щоб зміцнити білий терор на землях Зах. України, щоб розпочати нову "пацифікацію".

Сотки людей арештовано в Галичині від часу вбивства Голуфка. Запроваджено наглі суди. І кожного дня терор посилюється. Осатаніла шляхетсько-погромщицька преса виразно домагається відплати "гайдамацькій дичі" за **"нове кроваве діло гайдамаччини"** — як каже краківський "Кур'єр".

"Жах і розміри трагедії побільшує ще факт, що це з рук розшалілої гайдамаччини впала людина" — так пише ця погромницька ґазета. — **"Це не перший раз в історії Польщі гайдамацький ніж ціляє в груди тих, яких серце бє гаряче для ідеї національної співпраці і співжиття".**

І так далі в такому ж дусі.

ОБВИНУВАЧУЮТЬ ЦІЛЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО.

Варшавський "Дзень Польскі" каже, що вбивство Голуфка може **мати дуже глибокий вплив на розвиток національних відносин в Сх. Галичині.**

"Українські злочинці жертвою своїх злочинних інстинктів вибрали одиницю, яка цілою душею і серцем працювала над створенням мирного польсько-руського співжиття".

"Дзеннік Людови" певний є, що "вбивства доконали українські елементи, які дорогою саботажу й терору **ведуть на нашому терені визвольну боротьбу".**

Варшавський "Курєр Червони" каже, що вбивство Голуфка — "це ще одно злочинне діло **розшалілої гайдамаччини"...** що "польська публична опінія мусить до всіх злочинців тієї банди дораховувати ще огидний морд на особі бл. п. Тадеуша Голуфка. **Цей рахунок мусить обтяжити в очах Польщі ціле українське громадянство".** А далі ця кровожерна шмата вигукує: **"Українці, не маєте права дивуватися цьому"... "ділом скреслите кроваві позиції ошалілих гайдамаків".**

"Курєр Поранни" гатить і СС Василіянок, які, до речі, вже зреклися тої віллі, в якій вбито Голуфка, мовляв, це вілля не наша, але "СС Служебниць", а свої скажені напади закінчує так:

"Каїновий злочин сіє зло і спустошення. Польща не може бути Абелем, мусить довести Каїна до опамятання".

СЛАВЕК ГРОЗИТЬ НАСЛІДКАМИ.

В "Ґазеті Польській" вмістив статтю В. Славек, голова Б.Б. й бувший премієр, в якій ніяк не може зрозуміти "злочину однакового страшного, однаково жахливого, однакового не зрозумілого". Одно тільки розуміє цей кровопускатель українського трудового народу, а це те, що:

"Цей злочин не може остати без неслідків. Мусять бути винищені всі комірки деправації душ української молоді, які криються у темряві конспірації, деправації... Українське громадянство, воно в першому ряді мусить видати йому рішучу боротьбу, якщо не хоче взяти на свою совість і на свій політичний рахунок кров, безцінну для нас кров Тадеуша Голуфка".

"ГАЙДАМАЦЬКІ КРОВАВІ РУКИ".

Краківський "Час" каже, що навіть "закордонний світ прийме з найвищим обуренням вістку, що **головний пропагатор польсько-руської угоди... і медіятор між двома племенами, був вбитий саме за те, що любив руский нарід, як свій власний".**

Краківський "Курєр" в дальших своїх числах знову містить погромщицький пашквіль п. н. **"Гайдамацькі кроваві руки й берлінський мізок",** знову далі каже, що **"моральні справники гайдамацьких убивств в Лондоні",** а в дальшому черговому числі каже, що **"злочини гайдамаччини були б не можливі, коли б атмосфери не затроювала протипольська робота політичних інтриганів".**

"ДІЛО" Й "РОБОТНІК" ПОГОДЖУЮТЬСЯ.

"Ґазета Львовська" каже, що "Діло" вибілює УВО, представляючи цю організацію, як чинник миру і апостолку відпруження польсько - українських взаємин". "Діло" дуже відпекується та виправдується перед "Ґазетою Львовською", а за те дуже хвалить редакційну статтю "Роботніка", центрального органу пепесяків, називаючи її твердження **"розумними й правильними".**

Що ж таке розумне й правильне сказав цей соціял-фашистський орґан? Сказав він якраз те саме, що й "Діло", а саме, що вбивців треба шукати між тими, що й Петлюру вбили, тобто підтягаючи це під комуністів. Нам здається, що не "Роботнік" тут пішов за вказівками "Діла" — де треба шукати вбивників, але "Діло" пішло за вказівками "Роботніка", поміщуючи в тому самому числі свою денунціяцію на комуністів, що й цитати з "Роботніка".

"Слово Польське" завдає "Ділові" брехню, доказуючи йому, що **"Голуфко був безоглядно противний якимнебудь автономістичним думкам,** звідки вони не виходили б. Мало того. Він був також противний творенню денебудь у Сх. Галичині українського університету".

"Ґазета Варшавська" каже, що "польське українофільство" повинно зникнути разом з Голуфком, бо

ЗА АСИМІЛЯЦІЮ Й КОЛЬОНІЗАЦІЮ, ЯК КАРУ.

"Єдиною розвязкою проблєми в межах Річипосполитою є якнайточніше відмежування її від української проблєми й **повільна асиміляція ентографічно-непольського населення наших мішаних земель, після попереднього зміцнення на тих землях польського елєменту при помочі кольонізації"...**

Так у своїй звірячо-клясовій ненависти польська шляхта хоче цілковитого винищення українського народу Сх. Галичини — чи то силою зброї, терором, чи безоглядною асиміляцією населення та кольонізацією українських земель.

Та не подумайте, що польська шляхта не має для цего собі помічників між так зв. неньколюбцями. Має. Коли, наприклад, "Діло" склавши побожно руки клянеться перед

Таке втихомирювання несе шляхта на Західню Україну.

польською шляхтою у своїй невинности і показує на комуністів, що там треба шукати вбивників, то продажня петлюрівщина прирікає над трупом Голуфка боротися за "велику й могутню" Польщу.

ПЕТЛЮРІВЩИНА ПРОЛИВАЄ СЛЬОЗИ.

"Діло" з 3 вересня, описуючи похорон Голуфка, каже, що на цвинтарі разом з міністрами Пілсудського виголосили промови петлюрівці Микола Ковалевський, той самий, в приміщенні якого Голуфко й ундівські посли запивали чорною кавою угоду, та Петро Певний, волинський петлюрівець.

Ось промова петлюрівця Петра Певного:

"Злочинна рука варвара, ворога західньої культури зробила, що перестало битися велике серце. Той ворог, ВОРОГ ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ, добре видно розумів, що відродження це може здійснитися лише при помочі Польщі. Тому не завагався усунути того, який метою свого життя поставив ідею привернення щирих і добрих взаємин між братніми народами, українським і польським. Та для того злочинця ясне, що здорова частина українського народу в Польщі льояльно відноситься до держави, тому за всяку ціну старається усунути найвизначніші одиниці одної й другої суспільности. Нас не злякає і найбільший терор, а жертви, які несемо в імені права та справедливости, впевняють нас тим більше, що НАША СПРАВА ЧИСТА І СВЯТА, БО МИ, ЯК І ТИ, ХОЧЕМО БАЧИТИ ПОЛЬЩУ ВЕЛИКУ І МОГУТНЮ, а український нарід оглядати в хвилі його відродження. Хай Тобі буде легкою та спільна земля, яку Ти так любив".

Чомусь "Укр. Голос" (вінніпеґський) не передрукував цієї промови своїх сватків.

ДАЮТЬ ДЕСЯТЬ ТИСЯЧ НАГОРОДИ.

Близький до уряду "Експрес Поранни" пише, що "українська куля не раз влучала в польські груди, але виклик у вигляді скривавленого трупа Голуфка, кинутий польській державі, перевищує все те, що може витримати незалежний польський народ".

Влада Дрогобича проголосила, що дасть нагороду в 10,000 злотих тим, що спіймають вбивців, але не дивлячись на те, що арештовано й далі арештується людей по цілій країні десятками, а то й сотками, то вбивців таки не викрито.

ГОЛУФКО — ТВОРЕЦЬ "ПАЦИФІКАЦІЇ".

На закінчення подамо ще голос київської "Пролєтарської Правди" про вбивство Голуфка.

"Убивство Голуфка, що має, безперечно, сутополітичний характер, зробило в політичних колах враження, близьке до переляку. Від моменту вбивства Нарутовича 1922 року це — перший терористичний акт, скерований проти найвидатнішого, найактивнішого представника урядових кол. У колах пілсудчиків Голуфка вважали за "зірку першої величини". Бувши ще видатним членом ППС, він належав до керівної групи підсудчиків, яка систематично працює щодо готування й здійснення у Польщі федералістських плянів. ЩЕ 1920 РОКУ ГОЛУФКО БРАВ БЕЗПОСЗРЕДНЮ УЧАСТЬ В СКЛАДАННІ ПОЛЬСЬКО-ПЕТЛЮРІВСЬКОГО ДОГОВОРУ ТА В ГОТУВАННІ КИЇВСЬКОГО ПОХОДУ, а останніми роками виступав у ролі фахівця в національних справах, особливо в українських. Переговори з українськими буржуазними партіями завжди й незмінно провадив Голуфко. Взагалі його вплив на урядову політику в національному питанні був дуже великий, тим більше, що Голуфко користувався особливим довір'ям маршала Пілсудського.

Після "пацифікації" Західньої України, в опрацьованні якої Голуфко, як вважали в українських колах, брав діяльну участь, Голуфко знову пробував знайти відповідну "плятформу", щоб зблизити уряд з УНДО".

Зазначивши, що Голуфко був організатором походу на Київ 1920 року, "Пролєтарська Правда" далі каже:

"Фахівець українських справ, Голуфко чимало доклав рук, щоб підсилити польський гніт на загарбаних західньо-українських землях. В західньо-українських колах уважають, що в опрацюванні плянів і проведенні торішньої кривавої "пацифікації" Голуфко брав діяльну участь. Підстав для цього вони мають більше, ніж досить".

ДАТИ ВІДБІЙ ФАШИСТСЬКОМУ ТЕРОРОВІ.

За смерть Голуфка польська шляхта вже розпочала нову "пацифікацію" Західньої України. Наглі суди, масові арештування, посилення терору, висилання на села жовнірів і побивання селян — вже почалося.

А надто зміцнено терор над політичними вязнями, яких позбавлено "політичного режіму" і прирівнано до кримінальників.

Не дивлячись на те, що деякі польсько-шляхетські ґазети обвинувачують не тільки ундівців, але навіть Шептицького у вбивстві Голуфка, українська буржуазія докладатиме старань, щоб допомогти польській шляхті здушити визвольний рух трудящих Зах. України.

В цему напрямі вона вже допомагає шляхті в пошукуванні вбивців.

Проти цего терору трудящі повинні масово запротестувати. Вінніпеґське робітництво справу протесту обговорюватиме в неділю, 27 вересня на масовому вічу в Укр. Роб. Домі.

Мусій.

ЩО ОПОВІДАЮТЬ ПРО МУКИ ПОЛІТВЯЗНІВ ВТІКАЧІ З ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ

До Києва прибула група політеміґрантів із Західньої України. Серед них є товариші, які тяжко постраждали від катувань. У розмові з співробітником "Пролєтарської Правди" вони заявили таке:

— "Протягом останніх тижнів польський фашизм знову заливає кров'ю села Західньої України. Фашистський режім дедалі стає жахливіший. Особливо важке становище родин політв'язнів. Треба орґанізувати широку кампанію допомоги. В наслідок катувань серед політв'язнів є багато хворих на туберкульозу. Багато товаришів голодували в в'язницях по 10—15 днів.

Ми приїхали із країни, де люди божеволіють від нечуваного знущання, катувань і мук. Трудящі багатьох повітів Західньої України просили передати трудящим Радянської України, що вони з великою надією дивляться на Радянську Україну, де вільна трудяща українська людність будує нове соціялістичне життя. Вони певні, що недалека грізна хвиля пролєтарської революції змете геть фашистську владу польських окупантів. Революційна свідомість трудящих Західньої України зростає щодня.

РОБІТНИКИ НІМЕЧЧИНИ МАСАМИ ВСТУПАЮТЬ ДО КПН.

Комуністична організація округи Баден-Пфальш прийняла в червні 1,000 нових членів. Після кампанії за червоний плебісцит і у відповідь на те, що поліція зайняла будинок ЦК компартії вступ до компартії ще більше підсилився.

До Саксонської організації компартії протягом другого кварталу 1931 року вступило 4,560 нових членів.

У Долішньо-Райнській області протягом останнього місяця до компартії прийняли 2,000 нових членів.

ЛЯЙПЦИҐСЬКІ СОЦІЯЛ-ПОЛІЦАЇ КОНФІСКУЮТЬ ТВОРИ ЛЄНІНА.

15 серпня ляйпціґська поліція конфіскувала по всіх книгарнях усі примірники 5-го тому німецького видання творів Леніна (про Паризьку Комуну).

Цей том видання Ленінської бібліотеки скрізь вільно продавали протягом півтора року.

ЮХИМ ЗОРЯ

ЗАЛІЗНЕ ПАВУТИННЯ

Рішучий рейд.

Підстаркувате депо — маленький довгастий коробок — своїми чорними витяжними трубами впиналося в блакитне безмір'я. Коробок обшарпався й обдерся, а стіни його порепались, як житньо-яшний хліб.

Депо завмерло. Не було чути ні робітничого гомону, ні розмов паротягів, — то лайливих, то сумирних, — ні тутукання стрілочницьких сурмочок, що порядкують залізними кіньми, мов шахіст пішаками. Навколо розіллявся соняшний спокій.

Така мовчанка сковувала депо лише під час боїв: про них і тепер нагадувала віддалена сварка гармат та кулеметів. Коли-не-коли вони громохко пронизували тьмяну тишу і розіли думки, про жорстоку боротьбу.

Висипом, тарахкаючи й хитаючись, грізно прозеленів панцерник. Протяг наблизився до депа з упевненим, спокійним виглядом хазяйновитого робітника, що оглядає своє підприємство. Із зеленого поля панцерника визирало гордовито ім'я:

"Комуніст".

На тендері були намальовані з відповідними емблємами робітник і селянин. Вони мали войовничий вигляд, з великими горбами м'язів на руках. Поруч було виведено великими літерами:

"Пролєтарі всіх країн, єднайтеся".

"Комуніст" неповною ходою йшов на цвинтар*). Ще зранку лишилося тільки якихось лопат триста скакуну. А що вартий панцерник без вугілля?

Комісар Чернай довідався з певних джерел, що на станції Корчі, на цвинтарі сховано пудів триста вугілля. А разом ще одна справа примусила комісара поїхати назустріч небезпеці.

"Комуніст" зупинився поруч паротяга - інваліда громадянської війни, що мав вигляд людини, рочавленої поїздом.

Червоні спритно почали вантажити на тендер вугілля. Аж ось з панцерника сплигнув низенький моторний парубок, одягнений по-червоноармійському — мабуть, кочераг. Він мав брудні від мастила руки, а рукави його зеленої сорочки теж було рясно вкрито чорними островами.

— Ти, Петьку, не лови гав. Там, здається, бандити... — пролунали навздогін Чернаєві слова.

Петро Шпала (так звали кочегара), проминувши депо, задумливо йшов твердим шляхом.

Праворуч залізниці, на невеличкій горі, безсило скоцюрбилось, мов докраю стомлений чистильник на купі жужелиці, містечко Корчі. Воно вдесяте поховалось по хатах, льохах і чекало на будьяку владу.

Шпалі надано надзвичайних повноважень:

— Хоч із пальця виколупай механіка.

Річ у тім, що вночі був забитий машиніст. А на панцерника без машиніста, як і без вугілля та набоїв.

Депо, містечко й паротяговиків Шпала знав досить добре. Але він мав на оці мало машиністів, що проміняли б теплу затишну хату на панцерника. Та менше з тим!

Ще кілька кроків, — і Шпала в Корчах. Скрізь порожньо, немов жнивами. Частина жителів встала проти більшовиків, а решта причаїлась по хатах і льохах. Містечко пахло кров'ю, голодом та смертю.

Петро йшов бандитським містечком.

У кривім завулку Шпала замість хати свого дядька, в якого він жив, побачив згарище. Обурений він заприсягнувся помститись...

Аж ось його огорнуло бажання відвідати Теклю. Навіть не спинила думка спізнитись на панцерник.

Мимохіть налинули спогади. Лісові прогулянки... Мандрівки човнами. Темні п'янючі ночі...

Ось Теклина хата. Петро рипнув хвірткою.

Край двору весняно замисливсь недокрівний садок. Шпала стукнув у хатні двері. Вийшла... здається, Текля. Так, Текля. Як вона змарніла. На чоло лягли зморшки, вуста зблідли. Колись ніжне обличчя схудло. Тільки лагідні очі та тіні од вій нагадували колишню червоновиду дівчину.

Проте серце Петрові пойняла радість: Текля була жива.

Вона кинулась була до Петра, але чомусь затнулась.

— Звідки? — запитала полохливо.

Шпала щиро розповів про свої мандрівки й намір про одружіння.

На хвилину в куточках Теклиних вуст зайнялась усмішка. Але її мова була чомусь сувора.

"Мабуть, кохає іншого" — подумав обеззброєний Петро. Він ледве промовив:

— Постренч мені машиніста...

— Може, Скакодуб. Він був тут; бандити закатували сина. Зайди... — пораяла Текля і стиха додала: — Петруню, приходь іншим разом.

Петро широко усміхнувся й вітром полетів вулицею.

ПАСТКА.

Смерть любого одинака тягарем скорботи відбилась на Скакодубах, Стара й не чула, як до хати увійшов Шпала.

Він привітався.

— А мій старий десь потеліжився до Гевчука, по хліб пішов. Може почекаєш. Тоді сідай...

Петрові думки повзли лавою. За годину, навантаживши вугіллям тендер, виїдуть із станції. А може вороги несподівано оточать містечко.

Аж ось до хати увійшов опецькуватий, підтоптаний машиніст.

— Яким вітром тебе принесло? — гукнув він здивовано.

Господар сів поруч гостя. Хвилин кілька вони тихенько розмовляли між собою.

Нараз Скакодуб швидко підвівся. Вогник рішучости блиснув у зблякло-сивих очах.

— Стара, я йду з Петром на панцерник. Не журися, ти ж знаєш... Панас...

Скакодубиха здерев'яніла. Це друге велике горе немов минуло її: сльози було вже виплакано.

Старий вийняв з-під ліжка свою найкращу приятельку-подорожню скриньку. Його мрії летіли назустріч праці, війні, смерті...

Зненацька застукотіли чобітьми, загомоніли знадвору голоси. Поспішаючи до хати зайшло четверо бандитів.

Карпо Галайко, Теклин брат, стояв попереду, тримаючи нагана.

Він своїм поглядом набрів зірку Петрового кашкета.

— Гай, гай, кумпанія невеличка, але чесна. І кому-у-у-нія єсть, — отаман, узявшись у боки глузливо оглядав спокійного Шпалу. — А мої все питають: "Що оце в чорта пре до старого Скакодуба, — чи не син, бува, воскрес? А це комісар пожалували. Давне-е-е-енько не бачились..."

Петро чекав на смерть. Лише доля "Комуніста" завдавала йому неспокою: невже вороги захопили й панцерника? Невже?...

Нараз згадалося побачення.

"А може це Теклине діло?"

Галайко ніби відгадав підозру.

— Не треба, то-ва-ри-шу, з бабами діло мати. Сестра моя, як те тихе літо... Ну, чого зуби вишкірив? — гукнув він злісно.

Галайкові нарешті надокучило розводитись.

— Обох забрати в льох! Коміс-с-сара розпитайте про червоних. Не скаже — залізом погрійте, — і він грюкнув дверима.

Чорити бамбулуваті бандити повели бранців надвір.

Скакодубиха не плакала, не просила й не побивалась. Її згорблена горем постать безвільно схилилась до стіни.

(Далі буде.)

*) Місце для зужитих паротягів.

Не забувайте про пресовий фонд української робітничої преси в Канаді!